HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ג) **ור' יוסי סבר.** דוקא גדרה ניקף דגלי דעתיה אבל גדרה מקיף לא: **רוניא אקפיה רבינא.** ד' שדות היו לרבינא סביבות ארבעה מצריו של רוניא וגדלן: **הב לי כמה דגדרי.** כרב הונא אליבא דר' יוסי דאמר הכל לפי מה שגדר דהכי קי"ל כדמוכח לקמן: **יומא חד הוה גדר.** רוניא היה גודר תמרים מדקל שבשדהו: **קיבורא דאהיני.** אשכול של תמרים משל רוניא ובפניו: **רמא ביה קנא.** גער בו רוניא באריסיה דרבינא: **א"ל.** רבינא גלית אדעתיך שאביזין הדקלין עליך וניחא לך בשמירתן: **לא יהא אלא עיזי בעלמא מי לא בעיא בו.** כלומר אפי' איך ירא מן הגנבים צריך אתה לשמרן מן העזים: **ולאו גברא בעיא לאהליוי.** להזעיק ולגעור בהן ד) וירעם מתרגמי' אכלי (תהלים יח) וכן כל לשון הכרזה בתרגום יהונתן: **פייסיה במה דאיפייס.** טוב לך ג) להתפייס באגר נטירא הואיל ותתרלה לכך: הגה"ה **ואי לא דאיננא לך כר' יוסי כו'** מכלל דהכי הלכתא. וכן פסק ר"ח. תמ"ש: **ארבעה נלנה וד' נלנלה.** אני שמעתי נלנה רלען עני ונלנלה רלען עשיר וכך אמר לו ארבע ככרות צריכין לרלען עני למאכלות ביתו ליום כמו שצריכין לעשיר וזה עני הוא וצריך לו הבדה לפרנסה וכשם שאתה אומר לו הסתלק מעלי בדינא דבר מלרא משום ועשית הישר והטוב ד) כך אני אומר לך עשה ישר וטוב לעני זה ואל תסלקהו ויש לגמגם דהעור קרוי נלנה ולא הרלען כדאמרי' בעלמא (נדרים דף נו:) מאי דרגש ערסא דנלנה ואומר אני רוניא רלען היה ה) ונותן עורות לעבדנין לעשות מהן מנעלין למוכרן בשוק וכך אמר לו רב ספרא לרבינא העני זה שכרו מועט שהוא צריך ליתן שכר הרבה לעבדנין דאמרי אינשי ארבעה זוזי לשכר העבדנין והיינו נלנלה לפיכך עשה ישר וטוב ותהי לו שדה זו לפרנסת ביתו ו) ול"נ ד' נלנלה ד' ככרות צריך לעבדן עני וד' נלנלה כמו כן ד' לצורך עבדן עשיר ומשל הוא כנגד רוניא שהיה לו שדה אחת בתוך שדות של רבינא כדאמר לעיל דרבינא אקפיה מארבע רוחותיו ועכשיו קנה לו שדה אחת מצל מצר רבינא ומפסיק שדה רבינא בין שדותיו וא"ל רב ספרא לרבינא שיעשה הישר והטוב להניח לרוניא אותה ה) דעכשיו יהיה לו שנים שכמו שצריך שמירה לשני שדות [צריך] ג"כ לאחד ומכמה דברים יציאת האחד מרובה כיציאת שנים וגמלא רוניא משתכר: **מתני' מחייבין אותו לבנותו עד ד' אמות.** אם אמר האחד לאחר שבנאו אני עשיתיו משלי שלא רצה זה לסייעני ותובעו חצי היציאה וזה אומר נתתי חלקי נאמן: **עד שיבא.** התובע עדים שתבעו ולא נתן לו דיין דחובה עליו לסייעו ומשפט זה לכל גלוי לא היה בזה משלו אלא היה לוענק עליו בב"ד: **סמך לו בוחל אחר.** לאחר שבנאו האחד למעלה מד' אמות הרבה ולא רצה האחר לסייעו בהגבהתו סמך השני כותל אחר כנגד כותל זה כדי לסכך ולתת עליו תקרה מכותל לכותל אע"פ שלא נתן עליו עדיין התקרה: **מגלגלין עליו את הכל.** דגלי דעתיה דניחא ליה בהגבהה דהיאך: **בחזקת שלא נתן.** אם בא הראשון ותבעו לדין לאחר שסמך את כותלו לכותל ראשון ואומר לו תן לי חלקך במה שהגבהתי וזה אומר נתתי חלקי אינו נאמן אלא בעדים שאין משפט זה גלוי לכל ועד שיחייבוהו בית דין אינו עשוי ליתן: **גמ' הקובע זמן לחבירו.** במלוה שהלוהו: מילמא

ד) **הגה"ה כתב בספרים אבל מקיף לא יהיב ליה אלא דמי רביעית.** וקשה דמנלן דייהיב ליה אפי' דמי רביעית דילמא לא יהיב ליה כלל וכן משמע בפ' כילד הרגל (ב"ק דף כ: ושם ד"ה טעמא) דקאמר טעמא (ו) דניקף הא מקיף פטור ש"מ זה נהנה וזה לא חסר פטור ודמי שאני התם דא"ל לדידי סגי לי בנטירא בר זוזא מיהו יש לדחות דה"ק לדידי סגי לי בנטירא בר זוזא הלכך פטור מלסייע לד' רוחות אבל רביעית יסייע דאין לך אדם שלא יסייע לרביעית שיהיה גדור מארבע רוחותיו: **ואי לא דאיננא לך כרב הונא אליבא דר' יוסי.** קנא היה נראה שלא להפחידו היה אומר כן מדלא קאמר ואי לא מנגינא לאפדנא מינך או מחינא לך בסילוראה דלא מבע דמא ואע"ג דבלולב הגזול (סוכה דף לד: ושם ד"ה ולדרוש) אמר שמואל להנהו דמזגבי אסא אשוו זביינייכו ואי לא דרשינן לכו כר' טרפון ובעי למימר התם דלהפחידם היה אומר כן הכא נראה דהכי ס"ל כדפירש רש"י ועוד מדקאמר ליה זיל פייסיה במאי דאיפייס דמשמע דמן הדין היה לו יותר אם לא בשביל שכבר נתפייס: **ארבעה לצלא בו'.** לפירוש הקונטרס מקשה ר"מ [הא] אין מרחמים בדין ט) ועוד דקאמר סבר רבינא לסלוקי משמע שטעה רבינא ועוד מה שייך כאן האי מעשה אי משום דאיירי ברבינא ורוניא ליתי נמי מעשה דהמקבל (ב"מ דף קט.) רוניא שתלה ברבינא הוה והכי תרי עובדי דשמעתין ליתי נמי התם ועוד דלא הוא עור כדאמרי' (מו"ק דף כז.) מאי דרגש ערסא דנלנה ואומר ר"ת דזבן ארעא אמילרא דרבינא היינו אמילר אותם שדות דאקפיה רבינא מארבע רוחות והיה רבינא מגלן מג' רוחות ורוניא מרוח אחת ואף על גב דאמר בהמקבל (ב"מ דף קט:) הני ארבע בני מערא דקדיס חד מייניהו וזבן מאי דזבן זבן מ"מ סבר רבינא לסלוקי משום דהיה מגלן מג' לדדין ורוניא רק מרוח אחת מ"ל רב ספרא אמרי אינשי ארבעה נלנה פירוש לעור גדול צריך ליתן לעבדן ד' זוזי וד' נלנלה עור קטן כלומר צריך ליתן מן הקטן כמו מן הגדול שיש טורח בקטן כמו בגדול ה"נ מאי טעמא דינא דבר מערא משום שיהיו כל שדותיו סמוכין שיוכל לחורשן בבת אחת ולכך הוא מגלן מרוח אחת כמו אתה מג' רוחות וה"ר אברהם פירש דהך ארעא דזבן רוניא אמילרא דרבינא היינו אמערא דאותן שדות שהיה רוניא אריס בהן כדאמרי' רוניא שתלה דרבינא הוה וה"ק ליה רב ספרא לרבינא אע"פ שאין לרוניא בגוף הקרקע כלום מכל מקום הואיל שהוא עובדן א) הרי הוא מגלן (ו) כמו דאמרי אינשי ארבעה נלנה נותנין ד' זוז על העור וכמו כן צריך ליתן נלנלה לאומן המעבד את העור: **מארבע** אמות ולמעלה אין מחייבין אותו כו' בחזקת שלא נתן. ב) מיילי כגון דידעינן דקדיס חד ואריסה לחבריה והיה מסרהב דמשמע ליסנא אין מחייבין אותו ולכך הוי בחזקת שלא נתן ג) וא"ל להעמיד בשעשה חזית ד: **אע"פ** שלא נתן (ח) תקרה מגלגלין עליו **את הכל.** אע"ג דזה נהנה וזה לא חסר פטור מ"מ כיון דגלי דעתיה דניחא ליה בהוצאה חייב ה) וכן משמע נמי בכילד הרגל (ב"ק דף כ: ושם) דקאמר טעמא דניקף הא מקיף פטור ש"מ זה נהנה וזה לא חסר פטור ואפ"ה כשעמד ניקף חייב כן נראה לי אי נמי הכא זה חסר הוא שגורם לו שהגביה הכותל למעלה מד' אמות כדי שלא יהיה לו היזק ראיה בשום ענין ממנו: **הקובע** זמן לחבירו. אור"י דוקא קובע זמן ד' שאע"פ שלא נתן התקרה עליו נחנה הוא מן הכותל ו) והחנאה היא בביתו מחמת אותו כותל: והואיל דמארבע אמות ולמעלה אין

רוניא אקפיה רבינא מארבע רוחותיו א"ל הב לי כמה דגדרי לא יהיב ליה הב לי לפי ח) קנים בזול לא יהיב ליה הב לי אגר נטירותא לא יהיב ליה יומא חד הוה קא גדר דיקלי אמר ליה לאריסיה זיל שקול מניה קיבורא דאהיני אזל לאתויי רמא ביה קלא א"ל גלית דעתך דמינח ניחא לך לא יהא אלא עיזא בעלמא מי לא בעי נטירותא א"ל עיזא בעלמא ט) לאו לאכלויי בעיא א"ל ולא גברא בעית דמיכלי לה אתא לקמיה דרבא א"ל זיל פייסיה במאי דאיפיים ואי לא דאיננא לך דינא כר"ה אליבא דרבי יוסי רוניא זבן ארעא אמיצרא דרבינא סבר רבינא לסלוקי משום דינא דבר מצרא א"ל רב ספרא בריה דרב ייבא לרבינא אמרי אינשי ארבעה לצלא ארבעה לצללא: **מתני'** י) כותל חצר שנפל מחייבין אותו לבנותו יב) עד ארבע אמות בחזקת שנתן עד שיביא ראיה שלא נתן יג) מד' אמות ולמעלה אין מחייבין אותו יד) סמך לו כותל אחר אע"פ שלא נתן עליו תקרה עד שיביא ראיה שנתן: **גמ'** אמר ריש לקיש הקובע זמן לחבירו טו) ואמר לו פרעתיך בתוך זמני אינו נאמן ולואי שיפרע בזמנו אביי ורבא דאמרי תרוייהו עביד איניש דפרע בגו זימניה זימנין דמתרמו ליה זוזי אמר איזל איפרעיה כי

מוסף רש"י

מנה לי בידך אמר לו הין. ונפני עדים ואמר לסם אמס עדי (שבועות מב.). **נתתיו לך פטור.** מלגלס ומשבועה לאוריימא (שם). אין לך בידי. לא היו דברים מעולס, חייב. לגלס ואינו נאמן בשבועה, שהרי הוחזק כפקן (שם). **הימלטי.** שנתגיס נפרים סביב פתחי חנוות ופתחן ומנקום מורי קינוע הקוראות (ב"ק סז.).

מוסף תוספות

א. ולא היה יכול לסלקו וכו', ויש לו חלק בפירות, הרי הוא כאילו הוא שותף עמו בגוף הקרקע [ון]. ר"ן. ב. איכא למידק מאי בחזקת שלא נתן, ואי זה מוחזק בו יותר, וי"ל [ד]. רשב"ש. ג. חזקה לא נתפיים לאחר מיכן ולא פרע וכו' כיון דאין דין זה גלוי לכל שיחייבוהו ב"ד על כך. סס. ד. מארבע אמות ולמעלה שניכר שהכותל שלו. שיטמ"ק בשם תוספות הרא"ש. ה. דגלי אדעתיה דניחא ליה בהוצאה ולא דמי לדר בחצר חבירו דלא גלי אדעתי' אלא בחנם. תוס' ב"ק כ: ו. אע"ג דסתם מלוה ל' יום וכו' אפ"ה אם אמר פרעתיך תוך ל' יום נאמן, דכיון שלא קבע לו זמן ל' יום בפירוש, מיכסיף ופרע תוך ל'. רשב"ש.

הגהות הב"ח

(א) גמ' הב לי לפי דמי קנים: (ב) שם בעלמא לאכלויי בעיא כל"ל ותיבת לאו נמחק: (ג) רש"י ד"ה פייסיה וכו' טוב לך שניאות להתפיים: (ד) ד"ה אדבעה לצלא וכו' לרגע היה ולוקח עורות ונותן עורות לעבדנין: (ה) בא"ד אותם שדה דעכשיו: (ו) תוס' ד"ה הג"ה וכו' דקאמר טעמא דגדר ניקף: (ז) ד"ה אדבעה וכו' הרי הוא מלגן כמנך דאמרי אינשי: (ח) ד"ה אע"פ שלא נתן עליו את התקרה מגלגלין וכו' טעמא דגדר ניקף:

אבל בסתם הלואה לא חשיב ליה תוך שלשים תוך [1] זמנו: **ובא** בזמנו ואמר פרעתיך תוך זמני אינו נאמן. ונראה לי שיש עדים שחייב לו וקבע לו זמן דאי לאו הכי היהמניה שפרעו תוך זמן במיגו דאי בעי אמר לא הלוית לי כלום או לא קבעת לי שום זמן ולקמן מיבעי ליה מי

מחייבין אותו לבנות אם טוען הלה ואמר אני נתתי והגבהתי עמו והלה אומר לא נתת הרי הוא בחזקת שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן: הקובע זמן לחבירו. לפרוע לו את חובו:

ח) נראה דל"ל והסגלה היא מממת שהוא דר בביתו ע"י אותו כותל.